

Úvod do pedagogiky

Téma číslo 4 – Základy zkoumání v pedagogice I

Viděli jste v minulém dílu...😊

- ▶ Systémový přístup v pedagogice.
- ▶ Základní pedagogické kategorie: cíle, podmínky, prostředky a výsledky výchovy.
- ▶ Vzájemná interakce jednotlivých kategorií.
- ▶ Důsledky jednostranné preference podmínek výchovy.

Co je podstatné???

- ▶ Je třeba znát a ovládat zásady empirického zkoumání pedagogických jevů, která současná pedagogická věda uznává x dojmologie!

- ▶ Principy vlastní **exaktním** (přírodním) vědám x odlišnost v řadě aspektů (složitost jevů, závislost proměnných, opakovatelnost, interpretovatelnost, etika...) – příklon k **filozofickému pojetí**

Definice...

- ▶ „Výzkum je systematický způsob řešení problémů, kterým se rozšiřují hranice vědomostí lidstva. Výzkumem se potvrzují či vyvracejí poznatky, anebo se získávají poznatky nové.“

Výzkumy lze dělit dle rozsahu:

- ▶ Nadnárodní (TIMSS, PISA)
- ▶ Celostátní (SCIO, KALIBRO)
- ▶ Regionální (školy)
- ▶ Akční (učitel)

A kdo se výzkumem zabývá?

- ▶ odborníci (NÚV, Ústav výzkumu a rozvoje školství UK, ÚIV, pedagogické fakulty)
- ▶ učitelé základních a středních škol (akční výzkum)

Typy výzkumů

- ▶ **Teoretický** (od zeleného stolu, myšlenkové experimenty) x **praktický** (empirické zjišťování v praxi)

- ▶ **Základní** (postuluje nové teorie, paradigmaty) x **aplikovaný** (ověřuje teorie základního výzkumu)

Obecné postupy poznání (Kerlinger)

- ▶ Metoda tradice – pravdou je to,co je považováno za pravdu dlouho

Obecné postupy poznání (Kerlinger)

- ▶ Metoda autority – autorita, ideologie, víra

Obecné postupy poznání (Kerlinger)

- ▶ Metoda a priori – shoda s rozumem

Obecné postupy poznání (Kerlinger)

- ▶ Metoda vědy – sebekorekce, objektivita

A jak výzkum probíhá?

Příprava výzkumu:

- ▶ Teoretický rozbor – literární rešerše (úprava, vyvarování se chyb, inspirace...)
- ▶ Zdroje: časopisy, knihy, internet (nengooglovat☺), učebnice, sborníky, kvalifikační práce...

A jak výzkum probíhá?

Příprava výzkumu:

- ▶ **Prameny**
 - primární
 - sekundární

- ▶ **Databáze – Proquest, ERIC**

Klíčové pojmy

- ▶ Výzkumný problém
- ▶ Výzkumný cíl
- ▶ Proměnné
- ▶ Hypotézy
- ▶ Výzkumný soubor a jeho výběr
- ▶ Kvantita či kvalita???

Výzkumný problém – zdroje

- ▶ Pedagogická praxe
- ▶ Odborná literatura
- ▶ Vlastní výzkum

Příklad VP

- ▶ Téma výzkumu:

Výchova dítěte v rodině.

- ▶ Konkretizace:

Výchova dítěte v neúplné rodině.

- ▶ Výzkumný problém

Vliv absence vzoru otce v neúplné rodině na vývoj maskulinního chování syna.

Typy výzkumných problémů:

- ▶ **Deskriptivní (popisné)**

Jaká je proporce jednotlivých vyučovacích činností učitelů vlastivědy?

Typy výzkumných problémů:

- ▶ **Relační (vztahové)**

Jaká je závislost mezi výsledkem přijímací zkoušky a úspěšností studia na vysoké škole?

Typy výzkumných problémů:

- ▶ **Kauzální (příčinné)**

Jaký je vliv používání skupinového vyučování na tvořivost žáků?

Proměnné

= *prvky zkoumání, které nabývají určitých hodnot*

- ▶ Měřitelné x kategoriální
- ▶ Nezávisle proměnné
- ▶ Závisle proměnné
- ▶ Intervenující proměnné

Hypotéza

= *podmíněný výrok o vztahu mezi 2 či více proměnnými, vědecký předpoklad*

H_0 - nulová hypotéza, mezi proměnnými nepředpokládám vztah

- ▶ Hypotéza se ověřuje – verifikace či falzifikace.

Výzkumný soubor

= množina všech prvků, které budou ve výzkumu zkoumány a které byly reprezentativně vybrány

Rozsah vzorku je vždy
dán potřebami výzkumu...
Chceme výsledky
zobecňovat???

A o čem to dnes bylo???

- ▶ Teoretická východiska empirického zkoumání pedagogických jevů.
- ▶ Typy výzkumů, jejich různá pojetí.
- ▶ Základní terminologie - výzkumný problém, výzkumný vzorek, hypotézy.
- ▶ Typy výzkumných problémů, zásady formulace hypotéz.

Uvidíte příště...

- ▶ Základní směry v pedagogickém výzkumu.
- ▶ Kvantitativní nebo kvalitativní přístupy ke zkoumání pedagogické reality.
- ▶ Výzkumné metody a techniky.
- ▶ Dělení výzkumných metod.
- ▶ Stručná charakteristika vybraných metod pedagogického výzkumu.